

Universitätsbibliothek Wuppertal

C. Valerii Flacci Setini Balbi Argonauticon Libri IIX

Valerius Flaccus Setinus Balbus, Gaius

Lipsiæ, Anno M.DC.XXX

In lib. II.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1194)

IN VALERIUM FLACCUM. 23

v. 808. *incondita lei fors*) *Incondita*, incognita, ignota. Claudianus:

Qui crimen matris condidit ore nova,
hoc est, notum fecit, propalavit.

Tibullus ad Messalam in principio:

— ac *meritas si carmina laudes*

Deficiant, humilis tantis sim conditor actis.

IN LIB. II.

VERS. 43. *stellatus crinibus aether*) Capella lib. II.

Nunc stellata poli conspice limina,

Statius VI. Thebaid.

— — *cæli stellantis imago.*

Crines autem pro radiis accipit. Infra lib.

V. v. 415:

— *madidis rorantes crinibus ignes.*

Virgilius in *Culice* v. 43:

Crinibus & roseis tenebras aurora fugat,

v. 51. *at non experti*) *an non Liliensis.* Ego

Ac non vel & non. Ita enim locutio multo fit venustior, & parum receditur à vulgatâ scripturâ.

v. 74. *tuta domosq; petunt*) id est, loca & mansiones. Sic Catullus *carm.* LXIV. de *Attine* furore percitâ:

— — — *sequimini*

*Phrygiam ad domum, Cybelles Phrygia ad
nemora deæ.*

Et

Et domos avium Virgil. II. Georg. nidos appellavit: ne putemus domos tantum habitacula hominum dici. Lucretius etiam lib. I. v. 18.

Fronduferasq̄ domos avium.

Sannazarius, cultissimus Poëta, lib. II. Eleg. IX:

Serpentum facta est alituumq̄ domus.

Quòd autem Laur. Balbus in sequentibus raras in raucas mutat, præter necessitatem argutus est. Sunt enim sub exortum Solis ad huc rariores in littoribus aves, quàm ubi plena emicuit dies,

v. 92. *acclivem*) statim emenda, *acclinem*, quæ vox multis in locis contaminata fuit. Est autem *acclinis*, qui se ad rem aliquam acclinat. Martianus Capella lib. VIII: *Evapone vietus atque acclinis adstabat.* Noster lib. I: *acclinisq̄ tapetis in mediis.* Claudianus de Prob. & Olyb. consul. v. 115. ex Raphelegii restitutione:

*Cessite gramineo confederat, arbore fulvus
Acclines humeros — — —*

Apulejus quoque, Statius, Arnobius, aliiq̄: hoc verbo sic usi.

v. 144. *nostros dolores.*) Thressas mulieres, quæ nobis dolori erunt.

v. 143. *illa genas*) Quid hoc sermonis est? Legerim *pieta*.

v. 145. *in tali quoniam tibi tempore conjux*) Ego hæc non capio: explicet qui potest, & sanet: multa enim vulnera in paucis verbis.

v. 178. *fortuna dedisses*) Ita scribendum est, non *dedisset*, ut Carrioni placet. Nam apostrophas Valerio usitatissimas esse, superius monui.

v. 186. *sperabit.*) audebit.

v. 190. *delubraque festa frunde tegunt.*) Virgil. II. Æneid.

*Nos delubra deum miseri, quibus ultimus esses
Ille dies, festa velamus frunde per urbem.*

v. 254. *obnubitque caput*) Antiquum fuit institutum, ut sacra diis facientes caput tegerent. Varro: Romano ritu sacrificium femine cum faciunt, capita velant. Joan. Brodzus lib. V. miscell. cap. VIII.

v. 291. *Puppe domos*) Sabellicus *Pube*, quod non placet.

v. 294. *solvimus heu miserum furtis scelus:*) Alii non *miserum*, sed *serum*, quod rectum puto. Virgilius V. Æneid.

*Seraque terrifici cecinerunt omnia vates,
hoc est, tristia, ut Servius interpretatur. Lucretius initio lib. III: si fieri ita sera voluntas,
id est, sinistra, turpis, cæca, male sana.*

Seneca in *Medeâ* act. 4. v. 17:

Hic sera serpens corpus immensum trahit,

Triff.

*Trifidamq̄ lingvā exsertat, & quærens quibus
Mortifera veniat.*

Confer Palmerium in fine XIV. Spicileg.

v. 312. *arma notant.*) Est hic notare idem
quod observare, ut rectè Carrio. Petro-
nius: *dum hæc diligentius audio, non notavi
mibi Ascyli fugam.* Iterum: *Proximâ ergo no-
ctæ, quum miles notasset sibi & lumen inter mo-
numenta clarius fulgens.* Idem alibi admo-
dum quàm sæpe.

v. 374. *invigilans atq̄ve integer*) Suspiciabar
olim impiger: sed jam video integritatem
scripturæ. Dicitur *integer* Hercules, quod
ab Hypsipyle se abstinuerat. Horatius:

Integer vitæ, scelerisq̄ purus.

v. 383. *si sedet*) omnino placet. Claudia-
nus bell. Gildon. v. 115:

Hæc ubi sederunt genero —

Vide de hoc verbo Bernartii Scholia ad Pa-
pinium, & Pincierii ad Catech.

v. 406. *tenuisset*) detinuisse. Sæpe hæc
voce ita utitur Symmachus in epistol.

v. 423. *per hunc utero quem linquis*) Usita-
tissimæ obtestationes per liberos. Libanus
Plautinus Afinar. I. sc. I: *Sicut tuum vis uni-
cum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem & super-
sittem: ita te obtestor.*

v. 452. *litorea blando anfractu sinuosa legens.*)
Isidorus lib. X. Origin. *Lector à legendo di-
citur;*

IN VALERIUM FLACCUM. 27

citur, hoc est, percurrentes: unde & navis dicitur legere, quicquid transit. Minutius Felix: *Oram curvi molliter litoris, iter fabulis fallentibus legebamus.* Virgil. III. Æneid.

Teq̄ datis lingvo ventis palmosa Selinis,

Et vada dura lego saxis Lilybeia cœcis.

v. eod. vox attigit aures,) alii accidit. Lucretius lib. IV:

At quæ pars vocum non aures incidit ipsas.

Cicero in Vatin. *Non putas fas esse verbum ex ore exire cuiusquam, quod non iucundum & honorificum ad aures tuas accidat.* Confer quæ inferius noto ad lib. IV. v. 580.

v. 455. *dura*) malim *diræ*.

v. 461. *cæco clamore*) incondito, incomposito, vario, & in omnes partes effuso. Confer autem Virgil. II. Æneid. v. 223. 224.

v. 462. *defectâq̄ virginis ora*) rectè ita, non *dejectâq̄*. *Defecta ora* sunt pallentia, deficientia. Inferius v. 493: *Meq̄ precor, defectâq̄ Pergama monstris Eripe.* Pari modo Apulejus lib. VIII. *Metamorph. defectam valetudinem dixit: Sed per corporis ut videtis, mei defectam valetudinem opitulari nequeam.* Idem lib. VI. mox ab initio: *Et ilico dirigit citatum gradum, quem defectum prorsus assiduis laboribus spes incitabat & votum.* Noster lib. VII. v. 116.

v. 174. *fugeret*) *Sabellicus fregit, male.*

Imita-

Imitatur Maronem lib. II Æneid. *Excessere omnes adyris, arisq; relictis, &c.*

v. 475. princip. morbi, (æliq; exacta sereno Temperies.) Vult malum istud prænunciatum antecedentis morbis, & diebus præter morem turbidis. Nam cælum turbidum & lux obscura, inter scæva omnia Vide nobilissimi. Barthium ad Claudian. in Conf. Olyb. & Prob.

v. 480 *primæva manus.*) Juvenes primi ævi. Sic Noster hoc ipso libro v. 657. — *centum primæva ministræ Corpora.* Et *primum ævum* inferiùs lib. VII. pro Juventute. Seneca Hippol. II. sc. III:

Tu qui juventa st. re primævo viges.

Stattius lib. II. Silvar. Epicedio Pileti:

— *miserum est primæva parenti*

Pignora, sargentesq; nefas accendere natos.

v. 482. *corriger Ammon.*) Explicuit hæc sufficienter ingeniosiss. Alardus, quem cum eruditissimo Gabriel. Schleiffentagio, Musarum Gratiarumq; ocello, à multis annis diligo ἰσον ἐμῆ κεφαλῆ, ἰσον φηέσων ἐνοῖσι Nempe debuit hîc quoque prædicari noster amor.

v. 498 *Sigæq; pestis*) Draco pestifer. Nam quidquid latale, noxium, & damnosum est, id *pestis* nomine solet appellari. Catullus seipsum alloquens ita de amore suo:

Eripite hanc pestem perniciosamq; mihi.

Idem;

Idem: *Quare aut crudelem nasorum interfice pestem.* Cicero Philipp. VII: *Tetram & pestiferam belluam ne inclusam & constrictam dimittatis cavete.* Apulejus V. *Metam. de Sororibus Psyche:* *Sed jam pestes illa, teterrimaq; Furie anhelantes vipereum virus navigant.* Videatur Claud. Minos in embl. Alciati XXIX. & contendatur hæc descriptio Valeriana cum illâ Virgiliî ex II. *Æneid.* v. 200. & seqq. Nam eò respexisse Nostrum, liquido apparet.

v. 505. *Litoribus (sua cogit hiems.) Suum dicitur, quicquid alicui proprium, aut certâ ratione ad aliquem pertinet.* lib. II. v. 626: *Sed suus in Venerem raptat Deus.* Vult ergo: *Draconem ad litora agunt fluctus, quos ipse excitat. Hiems non solum pro tempestate, sed & quibusvis fluctibus majoribus apud Valerium sæpe occurrit. Loca notet, cui volupe.*

v. 506. *alto) mari.* Lib. IV, v. 268: *Spu- manti qualis in alto Pliade capta ratis.* Sed hæc protrita sunt.

v. 507. *patriusq; manus cum plenus habentis Orion) Scribo:*

— *patriusq; minax cum plenus habentis*

Orion bipedum statu mare tollit eqvorum.

Cum minax Orion, plenus patrii habentis, hoc est, laxans habenas tollit & exci-

tat mare flatu bipedum equorum. Sed cū
bipedum? Puto, quia parte sui posteriore
desinunt in pisces. Pervigilium Veneris:

*Cerulas inter catervas, inter & bipedes
equos.*

v. 512. *suaq; arma precatus.*) Duces prælium
iniri, non solum Deos, sed & arma sua
implorabant. Virgilius XII.

*Exin, quæ tu mediis ingenti adnixa columna
Ædibus adstabat, validam vi corripit hastam,
Actoris Arunci spoliū: quassatq; trementem,
Vociferans: nunc, ô nunquam frustra vocatus
Hasta meos, nunc tempus adest: te maximus
Actor,* Epus,

*Te Turni nunc dextra gerit: da sternere cor-
Loricamq; manu validâ lacerare revulsam
Semiviri Phrygis; & sædare in pulvere cri-
nes.*

v. 522. *totâq; pharetra nube premit*) omni te-
lorum genere. Ita Apostolus in eâ ad He-
bræos cap. 12. §. 1: *ὡς φερόμενα πλοῦρα*, nubem testi-
um. quod imitatus politis. Lipsius in orat.
de calumniâ.

v. 523. *magnus Eryx*) post imbres non est
ponendum punctum, sed *νόστιμα*: dicit enim
Erycem neque ab imbris neque à ven-
torum flatibus sede suâ dimoveri. Cicero
IV. Verrinâ *Erycem* vocat.

v. 531. *Pistris.*) *Pistris*, maximum animal in
mari

mari Indico, ait Plinius lib. II. cap. IV. Cicero-
 neroni dicta, *Neptunia Pistrix*. Videatur
 Hadrianus Junius libro II. variar. lect. ca-
 pite XIII.

v. 537. *collibus amnes*.) *Ida enim aquis &*
fontibus abundat.

v. 542. *crudi saxi*) *asper, duri*.

v. 543. *emicat*) *Profilit. Emicare celerem*
& concitatum motum indicat. Virgilius
lib. extremo Æneid.

— — *saltuq; superbus*

Emicat in currum — —

Noſter lib. VI. v. 550:

— — *magniq; in fata Ceramni*

Emicuit — —

v. 553. *aëri muri*) *alti. Virgilius Tityroq;*

Nec gemere aëria cessabit turris ab ulmo.

Idem VI. Æneid:

Monte sub aërio — —

Idem lib. III. v. 291:

Protenus aërias Phœacum abscondimus
arces.

Catullus in Epithalamio Pelei & Thetidis:

Non sine nutanti platano, stetitq; sorore

Flammati Phœthontis, & aëria cupressu.

v. 556. *subis*) *adit, aggreditur. Cicero; vult*
eum alicujus subire.

v. eod. *male lætus*) *parum lætus.*

v. 561. *noſter ades*) *unus es de iis, qui pro-*

pingvitar : nos attingunt. Terentius : *no-*
ster est, p. 10 de necessariis nostris.

v. 562. *Stirpis honos.*) Eadem stirps. Lib.
Vl. v. 109: *inde etiam par mortis honos. Honor*
rei pro re ipsâ. Cassius Parmensis in Or-
pheo :

Qui cupit aeternæ donari frundis honore.
Ubi vide quæ notamus.

v. eod. *longis oris*) longinquis. Proper-
tius :

Longum iter ad doctas proficisci cogor
Athenas.

v. 573. *manet immotis nox Dorica lustris.*)
Hæc certè vera lectio est, quam in postre-
mâ editione etiam Carrio in gratiam ite-
rum recepit. *Qui Duria* vel *Durica* obtru-
dunt, inepti sunt. Nusquam enim, quod
ego meminerim, hæ voces exstant. *Nox*
ergo *Dorica* est, quâ equus à Trojanis in ur-
bem admissus est, *Doresq;* ceperunt & in-
flammarunt Pergamâ. Dictum ad faciem
proverbii, ut *dies Alliensis, dies Cannensis, Ves-*
spera & Sicilienses. Nisi fortè recipere velimus
novam conjecturam clariss. & longè eru-
ditissimi Alardi mei, qui *noctem duliam* reponit :
ingeniosè quidem, sed fortassis haut ex-
mente Valerii.

v. 582. *vigili simul omnia ludo festa vident*)
hoc est, vident omnia personare lætis lu-
dis.

dis. *Festum pro lato, hilari. Silius Ital. libro XIII. de Pane:*

*Dextera lascivit casâ Tegeatide caprâ,
Verbera lata movens festâ per compita caudâ.*

Seneca Hippol. II. sc. II. v. 14:

*Mentem relaxa, motibus festis facem
Astolle.*

Idem Troade IV. sc. I. v. 23:

Depone cultus squalidos, festos cape.

v. 583. *Idæ*) Jam olim notaram non *Idæ* sed *Ida* legi debere. Nunc gaudeo id ipsum etiam placere Lamp. Alardo, Viro elegantissimo & probissimo, cui post Lud. Carriorem civicam debet noster Valerius.

v. 591. *tum sternit aquas*) Deæ Deive marini sermonem facturi, prius æqvori ventisq; silentia imponere solent, quod passim apud Nostrum aliosq; observare possis.

v. 603. *vacui Averni.*) Statius XI. Thebaid.

— *insano pratendis funera voto*

Meq; premis frustra vacua ceu proximus aula.
Claudianus I. de rapt. v. 20.

*DI, quibus in numerum vacui famulantur
Averni.*

Sed cur *Vacui*? qui omnia viva consumunt, nihil in eis esse necesse est consumi potens. Ita respondet Barthius ad hunc Claudiani locum.

v. 608. *nec Inois noster sinus invidet undis*) noster sinus nihil cedit præstantiâ Inois undis: tam felix in se est, ut nihil causæ habeam, quare eum mutare velim Inois undis: nihil Inoz undæ habent præ meo sinu, quod ipsis invidere possim. Petronius: *Osculis fruor ad invidiam felicibus.* hoc est. qualia alii non ferunt, ac proinde mihi invident.

AD LIBRUM III.

VERS. 4. *Æneidæ*) *Ænida* potius hîc leg. Laur. Balbus, & Andr. Schottus in Annotat rectè censent. Non enim ab *Æneâ* deducitur, ut Maserio perperam visum, sed ab *Æneo*, Cyzici Patre Nomina verò Græca in *eus* diphthongum, finita in *ides* penultimâ productâ gignunt patronymica, ut *Thesides*, *Ayides*, *Nelides*. Sic *Ænides* ab *Æneo* Apollinis & Stylbæ filio.

v. 10. *primas conjux Percosia vestes*) Innuie Jasoni munerum loco datas vestes à Cyzico, quas ipse nuper à Clite, Percosii filiâ, conjuge suâ acceperat. Quod autem vulnus hîc subesse Carrio ait, ego non video. Mihi hæc bella cohærent.

v. 18. *quid*) ob quid, quare. Sæpe sic Cicero, sæpius Comici.

v. 32. *leni canebant æquora sulco*) *Canum* & *spumosum* propria duo maris & frequentissima